

**«ПРАЦІ ІСТОРИЧНО-ФІЛЬСОФІЧНОЇ СЕКЦІЇ»
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА
ЗА РЕДАКЦІЄЮ ІВАНА КРИП'ЯКЕВИЧА:
ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛОГРАФІЧНИЙ СЕГМЕНТ**

Наталія Рибчинська

*наукова співробітниця відділу наукової бібліографії
ЛННБ України ім. В. Стефаніка*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0809-4171>

DOI: [https://doi.org/10.37222/2524-0315-2024-16\(32\)-4](https://doi.org/10.37222/2524-0315-2024-16(32)-4)

Окреслено архітектуру історичних «Записок Наукового товариства імені Шевченка», які впродовж 1924–1937 років виходили як «Праці Історично-філософичної секції» за редакцією І. Крип'якевича. Виявлено і проаналізовано корпус інформаційно-бібліографічних матеріалів, надрукованих у восьми томах видання. Найбільшу вартість має внутрішньо-журнальна бібліографічна інформація наукового характеру: галузевий бібліографічний показник «Українська історична бібліографія за 1914–1923 рр.» (укладач І. Калинович); бібліографічні огляди «Нові праці з історії Гетьманщини XVII–XVIII в.» та «Історичні видання Української Академії Наук у Києві 1926–1927 р.» (І. Крип'якевич); рецензії на історіографічні монографії Д. Багалія (В. Заїкин); В. Липинського, С. Томашицького (І. Кревецький). Продовжуючи традицію довоєнних «Записок», І. Крип'якевич подавав у «Працях» ювілейні публікації та некрологи, неодмінною складовою яких була пристатейна біобібліографічна інформація. Опубліковані матеріали почасти заповнили лакуни в галузевій історичній бібліографії 20–30-х років XX століття.

Ключові слова: *Записки Наукового товариства імені Шевченка, Праці Історично-філософичної секції, Іван Крип'якевич, Іван Калинович, Іван Кревецький, Василь Біднов, В'ячеслав Заїкин, Ілько Борщак, бібліографічний показник, бібліографічний огляд, рецензія, некролог.*

Постановка проблеми. В історії «Записок Наукового товариства імені Шевченка» було декілька невдалих спроб розділити це найбільш репрезентативне наукове видання за галузевим принципом

та сформувати окремі редакції. Так, питання поділу обговорювали 9 лютого 1902 р. на спільному засіданні секцій, перебіг якого висвітлила «Хроніка НТШ» й докладно за пунктами зафіксувала всі аргументи «за» і «проти» [33]. Остаточне ж рішення після додаткових дискусій у секціях мав ухвалити Виділ [Президія] НТШ, який на засіданні 16 лютого 1902 р. постановив «семи голосами проти двох, що “Записки” мають затримати status quo» [21]. Однак після відмови Михайла Грушевського від головування в НТШ й редагування «Записок» Президія Товариства на засіданні 3 червня 1914 р. заявила про готовність дати згоду на поділ відповідно до наполягань Філологічної та Історично-філософської секцій, якщо «... обі секції порозуміють ся перед тим що до форми поділу і коли Виділ буде мати від обох секцій конкретні пропозиції що до дальшого способу редагування» [22]. Та Перша світова війна й період визвольних змагань відсунули з порядку денного це питання. Протягом 1914–1922 років «Записки» продовжували зберігати свою цілісність, але всі 13 томів вийшли без зазначення редактора і поділу на розділи та рубрики. Головний періодичний орган НТШ насправді потребував оновлення, і поділ міг стати для цього доброю нагодою.

Від 1924 р. «Записки» почали почергово виходити як «Праці Історично-філософської секції» та «Праці Філологічної секції», причому до 50-річного ювілею створення НТШ секції видали в 1925 р. окремі томи праць (138–140 і 141–143), а 1929 року як спільний орган обидвох секцій (т. 150) опубліковано «Ювілейний Збірник Наукового Товариства імені Шевченка у Львові в п'ятдесяти-п'ятиліття основання, 1873–1928» [17]. Отже, впродовж 1924–1937 років вийшло вісім томів «Праць» Історично-філософської секції, шість томів «Праць» Філологічної секції й один спільний том.

Мета дослідження – виявити, проаналізувати й оцінити інформаційно-бібліографічні матеріали, надруковані у «Працях Історично-філософської секції». За своєю зовнішньою формою це – внутрішньожурнальна і пристатейна бібліографічна інформація наукового характеру, втілена у таких жанрах, як бібліографічні покажчики, бібліографічні огляди, бібліографічні списки, рецензії.

Об'єкт дослідження – «Праці Історично-філософської секції», що їх упродовж дев'яти років редагував І. Крип'якевич, який був

дійсним членом Історично-філософічної секції (з 1911 р.), її секретарем (з 1920 р.), а згодом і головою (з 1934 р.).

Методологія. У статті використано як загальнонаукові (аналіз, синтез), так і спеціальні (історичний, описовий, хронологічний, джерелознавчий) методи дослідження.

Аналіз джерел і останніх досліджень. Емпіричною базою дослідження стали «Записки НТШ» (8 томів), які виходили протягом 1924–1937 років як «Праці Історично-філософічної секції» [12–16; 18–20]. Окремі відомості почерпнуті з «Хроніки НТШ» [21; 22; 33]. Відгуки на появу «Праць» у тогочасній пресі представлені рецензіями В'ячеслава Заїкина [10] на т. 134–135; Іллі Витановича [7] і Симона Наріжного [31] на т. 151; о. Лева Миколи Бурнадза [6] на т. 152; Миколи Андрусяка [1] й о. Ісидора Луба ЧСВВ [30] на т. 154. Деталі редакторської стратегії та буденної роботи розкриває рукописний і друкований епістолярій, зокрема опубліковане листування Івана Крип'якевича з колегами-істориками (Михайлом Грушевським [34, с. 340–366], Степаном Томашівським [34, с. 397–414]), Мироном Кордубою [35, с. 297–325], а також з авторами (бібліографом Іваном Калиновичем [25; 29]; дослідником історії церкви Василем Бідновим [5]; істориком-правознавцем В'ячеславом Заїкіним [9]), що зберігається у відділі рукописів ЛННБ України ім. В. Стефаніка.

З-поміж досліджень сучасних українських авторів привертають увагу праці про різні сфери наукової діяльності І. Крип'якевича, передовсім два наукові збірники «Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві» [34; 35]. Тут опубліковані праці самого І. Крип'якевича, його біографія, бібліографія друкованих праць, документи, листи, мемуари, а також статті, серед них: «Іван Крип'якевич – історик консервативно-державницької школи» Ярослава Дашкевича [34, с. 715–730], «Іван Крип'якевич як дослідник історії козацтва» Івана Сварника [34, с. 823–828], «Учень Грушевського в школі Липинського» Петра Шкраб'юка [34, с. 899–905], «Історіографія вивчення життя та наукової спадщини І. П. Крип'якевича» Інни Заболотної [35, с. 454–467], «Архівознавство і джерелознавство в працях І. П. Крип'якевича» Ярослава Ісаєвича [35, с. 520–526], «Співпраця Миколи Андрусяка з Іваном Крип'якевичем» Марини Чебан [35, с. 571–581].

Другу групу джерел складають дослідження про Наукове товариство імені Шевченка, роботу його секцій та комісій, видання й редагування «Записок». Тут передовсім треба назвати статтю самого І. Крип'якевича «Історично-філософічна секція НТШ під керівництвом М. Грушевського в 1894–1913 роках» [28] – важливу тим, що вона визначає основні засади редакційної політики Михайла Грушевського, які намагався зберегти і продовжувати Іван Крип'якевич. Також варто згадати монографію Зінаїди Зайцевої «Український науковий рух: інституціональні аспекти розвитку (кінець XIX – початок XX ст.)», у якій авторка виділила окремий розділ для характеристики «Записок НТШ» [11, с. 129–159]. Вона заакцентувала увагу на періоді «золотої доби» у діяльності Товариства, зазначивши натомість, що у «міжвоєнний період Записки виходили нерегулярно, без критично-бібліографічних відділів, не друкували показників статей, погіршилося їх технічне оформлення» [11, с. 158–159].

Важливим джерелом для дослідження 240 томів «Записок НТШ» є бібліографічний показник їхнього змісту, який уклав Василь Майхер [3]. Книга вийшла з ґрунтовною передмовою Олега Купчинського, в якій автор висвітлив різні періоди й специфіку підготовки основного наукового видання НТШ (редагування, структуру, кількісні характеристики, мову, спроби й принципи бібліографування). Характеризуючи міжвоєнну добу, він відзначив нерегулярність появи органу і констатував, що нові редактори «постійно намагалися досягти рівня “Записок НТШ” довоєнного часу і наслідувати видавничі здобутки під різним кутом зору, насамперед – характер добору матеріалів і структуру, однак, їм здебільшого це не вдавалося» [3, с. 8]. Привертає також увагу стаття О. Купчинського «Про 156-й том Записок Наукового товариства імені Шевченка, який не вийшов друком у 1939 році» [2]. У домашньому архіві І. Крип'якевича автор виявив матеріали для чергового тому історичних «Записок», зокрема кілька робочих варіантів плану-проспекту, рукописи чи машинописи або друкарські відбитки статей. Інформація про рецензії та бібліографію відсутня, зазначені лише назви цих розділів. Про плани щодо видання 156-го тому «Записок» І. Крип'якевич писав у листі до Мирона Кордуби 25 лютого 1938 року. Просив, зокрема, надсилати

рецензії: «Цей відділ вже оновили філологи [у т. 155], і також ми його оновлюємо [35, с. 311].

Отже, огляд наявної літератури схиляє до висновку, що дослідників більше цікавили «Записки НТШ» довоєнної доби, натомість період 1920–1930-х років залишається маловивченим, тим паче, коли йдеться про окремий корпус інформаційно-бібліографічних матеріалів у «Працях Історично-філософічної секції». Це зумовлює актуальність пропонованого дослідження.

Виклад основного матеріалу. Деякі відомості про започаткування «Праць» можна почерпнути з листування Івана Крип'якевича зі Степаном Томашівським. Так, 8 червня 1922 р. І. Крип'якевич писав: «...мені віддано з нового тому історичні Записки (будуть чергуватися з фільологічними, але нумерація і заголовок без зміни), я кладу собі за пункт чести підняти хоч трошки їхній рівень і гуртую співробітників з усіх усюдів... так й на вас покладаю надію... Пишу до всіх без різниці за співробітництвом – навіть писав до старого Грушевського...» [34, с. 397]. У листі, датованому 12 червня, він ділиться своїми планами щодо структури «Праць» і змісту першого тому. Редактор проектував вступну статтю; так звані «неутральні» статті; *miscellanea* (як відділ для початківців); наукову хроніку (ширші рецензії й реферати); бібліографію. Як бачимо, він прагнув відновити колись популярні в «Записках» розділи, а щодо періодичності мав «бажання дати хоч два чисто-історичні томи на рік, а, може, удасться і три» [34, с. 402]. Але такі оптимістичні прогнози не справдилися. Перший том «Праць», запланований до видання в 1922 р., вийшов щойно в 1924 р. без вступної статті, розділу “*Miscellanea*” і окремої бібліографічної рубрики, хоча тут була надрукована «Українська історична бібліографія за 1914–1923 рр.» І. Калиновича.

Загалом архітектоніка виданих «Праць Історично-філософічної секції» така: шість із восьми томів, окрім статей, мали розділи: «Наукова хроніка»; «Бібліографія»; «Некрологи»; “*Miscellanea*”. Не структурований том 154, а також обидва ювілейні збірники, де вміщені тільки наукові статті. Детальніше див. Таблиця 1.

Таблиця 1

«Праці Історично-філософичної секції»	Наукові статті	Miscellanea	Наукова хроніка: Рецензії	Бібліографія	Ювілеї, Некрологи
Т. 134–135 (1924)	5		Розгорнута рецензія І. Кренецького на дві праці: С. Томашівського і В. Липинського	один бібліогр. показач. (І. Калиновича), один автобібліогр. список (І. Борщака)	
Т. 138–140 (1925): до 50-річчя НТШ	10				
Т. 144–145 (1926)	6	2	Дві рецензії В. Зайкіна на праці Д. Багалія та С. Сватикова	один бібліогр. огляд (І. Крип'якевича)	
Т. 147 (1927)	5	3			
Т. 149 (1928)	6	4		один бібліогр. огляд (І. Крип'якевича)	Некрологи: Д. Щербаківського; В. Завітневича
Т. 150 (1929): до 55-річчя НТШ. Спільно з Філологічною секцією	20				
Т. 151 (1931)	7	5			Ювілей Є. Січинського; Некрологи: С. Томашівського; В. Липинського; Р. Ф. Кайдля
Т. 152 (1933)	6	4			
Т. 154 (1937)	10				

Звичайно, найбільшу наукову вартість мають саме статті, автори яких виявляли інтерес не тільки до суто історичної проблематики, а й до археології (Юрій Полянський, Ярослав Пастернак, Олександр Цинкаловський, Олег Кадиба, Лев Чачковський); архітектури (Юхим Сіцінський, Володимир Січинський); права (Микола Чубатий, Станіслав Дністрянський, Володимир Старосольський); релігії (Микола Андрусяк, Меланія Бордун, Василь Біднов). Історію України досліджували за різними аспектами від часів Київської Русі. Найбільша ж увага припала на добу Козаччини й Гетьманщини. Тут особливе місце займає ґрунтовна праця Івана Крип'якевича «Студії над державою Богдана Хмельницького», надрукована в чотирьох томах «Праць», яка отримала високу оцінку як сучасників І. Крип'якевича, так і нинішніх істориків. І. Витанович у рецензії на т. 151 зауважив: «Коли старші історики, захоплені народною революцією, звертали більше уваги на її руйнуючі моменти, то проф. Крип'якевич один з найкращих знавців Хмельниччини добуває з неї державно-творчі моменти й складає в могутню цілість – образ великого Богданового діла» [7, с. 811]. Іван Сварник вважає, що це «повновартісна монографія про козацьку державу, яка цілком складала окрему книгу – її загальний обсяг – 250 сторінок» [34, с. 825]. Я. Дашкевич назвав працю «центральною дослідженням десятків років життя» автора [34, с. 723].

У короткому відгуку на появу т. 151 «Праць» о. Лев Микола Бурнадз виділив з огляду на стиль, виклад і зміст статтю Андрія Яковліва «Московські проекти договірних пунктів з гетьманом Ів. Виговським», яка розвінчує «Переяславську легенду», вигадану «московськими вченими» [6, с. 316].

Статті з історії та археології, опубліковані в томі 154, оглянув у рецензії М. Андрусяк, подавши свої зауваження. «Наші завваги, – резюмував він, – вистарчають читачам зясувати собі вартість оповіщених у CLIV-ому томі Записок НТШ розвідок і статей» [1, с. 157]. Перелік публікацій, вміщених у томі 154 і 155, знаходимо також у короткому відгуку о. І. Луба ЧСВВ, який рекомендує «Записки НТШ» духовенству, оскільки «знайде в них чимало цінних відомостей із церковно-релігійного життя нашого народу в минулому» [30, с. 56].

Достоту, об'єктивна оцінка наукових статей – прерогатива фахівців. Зробимо виняток для статті І. Кревецького «Початки преси

на Україні 1776–1850» [14, с. 185–208], вкрай важливої для пресознавців та бібліографознавців. У ній не тільки викладені оригінальні погляди автора на започаткування преси в Україні – 1776 рік, відколи у Львові побачила світ “Gazette de Leopold” французькою мовою. І. Кревецький висвітлив подальшу історію періодики іноземними мовами на західноукраїнських теренах, а в Наддніпрянщині – російською. Початок української національної преси він пов’язав із появою у Львові в травні 1848 р. «Зорі Галицької» за редакцією Антона Павенцького. Подані автором відомості про періодичні видання, що виходили в Україні від 1776 до 1850 р., важливі для створення повного репертуару української преси цього періоду.

З-поміж інформаційно-бібліографічних матеріалів, які й стали предметом усебічного вивчення, найбільшу вартість має бібліографічний покажчик «Українська історична бібліографія за 1914–1923 рр.», укладений І. Калиновичем [12, с. 185–239]. Роботу над цим галузевим бібліографічним покажчиком укладач розпочав ще 1922 року. У часописі «Книжка» (Станиславів) він повідомляв, що «з доручення проф. Д[окт.] І. Крип’якевича виготовляє для Записок Наукового товариства ім. Шевченка “Бібліографію по історії України за 1914–1922 р.”» [8]. Поки покажчик вийшов друком, І. Калинович розширив його хронологічні межі ще на один рік. Про деталі підготовки бібліографії можна довідатися з листування бібліографа з редактором. Відомо, що І. Калинович надсилав матеріал окремими частинами, хоча тодішній голова НТШ Кирило Студинський вимагав подати нарешті увесь рукопис. І. Крип’якевич у листі до І. Калиновича від 29 січня 1924 р. писав: «Студинський в ультімативній формі зажадав від мене, щоби сказати йому, кілька сторінок ще матиме Ваша бібліографія... і або покінчити її на цьому аркуші, або перервати...» [29, арк. 2]. Укладача обмежували не тільки з огляду на термін, а й на вартість видруку бібліографії, оскільки вона вдвічі перевищувала вартість звичайних статей. Тож «Записки» опублікували тільки невелику частину матеріалу, який був у розпорядженні І. Калиновича. Щодо цього І. Крип’якевич писав до укладача: «...треба богам безсмертним дякувати, що хоч о так удалось нам розпочати бібліографію в Записках і на будуче маємо вже прецедент...» [29, арк. 2 зв.].

Згодом без жодних змін реєстр вийшов окремим відбитком як п'ятий том серії «Матеріяли до української бібліографії» Бібліографічної комісії НТШ [4], яка на засіданні 7 листопада 1923 р. ухвалила рішення про видання першого випуску покажчика під загальною назвою «Бібліографія українознавства за 1914–1923 рр.» [27, арк. 3–3 зв.]. Бібліографічний покажчик вийшов без передмови, хоча вона була запроєктована. У листі до І. Крип'якевича від 24 червня 1924 р. укладач повідомляв, що закінчує писати передмову, яка має піти у відбиток [25, арк. 4]. Однак виявилось, що він запізнився, але це не дуже засмутило редактора: «Ваша відбитка вже вийшла друком без вступного слова – і по моїй думці сталося добре, бо вичерпуючі пояснення можна дати аж тоді, як цілість буде зложена – інакше требаб і тут робити доповнення» [29, арк. 3–3 зв.]. Текст передмови зберігся в архіві І. Калиновича у відділі рукописів ЛННБ України ім. В. Стефаника [24].

Увесь бібліографічний масив, що налічує 785 записів, укладач систематизував у двох розділах: «Помічні науки» та «Історія України». Кожен розділ складається з низки підрозділів та рубрик. Особливу інформативну цінність має перший розділ, що охопив комплекс спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. У підрозділі «Бібліографія» І. Калинович зафіксував різноманітні бібліографічні посібники, що їх здебільшого публікували в періодичних виданнях упродовж 1914–1923 років – загалом 116 позицій. Серед їхніх укладачів – Левко Биковський, Ілько Борщак, Володимир Дорошенко, Дмитро Дорошенко, Іван Крип'якевич, Іван Чепига та ін. Зареєстровано 16 праць самого І. Калиновича. Зазначений матеріал, як і будь-яка бібліографія бібліографій (метабібліографія), мав неабияку вагу для дослідників. Властиво, І. Калинович одним із перших в Україні почав розробляти бібліографію другого ступеня і в рукописі неопублікованої статті «Сучасний стан української бібліографії» наголосив на необхідності «зібрання українських бібліографічних праць, порозкиданих по всіх журналах, збірниках, альманахах і часописах, – щоб скласти по змозі повний покажчик “Бібліографії української бібліографії”» [26, арк. 27].

В окремих рубриках укладач подав реєстри книгознавчої преси (8 назв) та історичних журналів (14 назв). Велику увагу приділив також історіографії. Крім літератури загального характеру,

тут розміщені матеріали про відомих українських істориків, зокрема Володимира Антоновича, Михайла Драгоманова, Пантелеймона Куліша, Миколу Костомарова, Олександра Лазаревського тощо. М. Грушевському присвячено 15 позицій. Значний інтерес становить підрозділ «Наукові організації» з окремими рубриками про наукові товариства, архіви, бібліотеки, музеї. Останній підрозділ охопив такі допоміжні історичні дисципліни, як геральдика, сфрагістика, нумізMATика, хронологія.

Другий розділ «Історія України» складається з 15 підрозділів. У першому, найбільшому з них, укладач подав загальні курси, збірники, наукові монографії, популярні нариси, підручники тощо. Виділив твори про історичні взаємини українців з іншими державами, передовсім із Московщиною. Решту матеріалу систематизував відповідно до найважливіших періодів національної історії: від найдавніших передісторичних часів до XIX ст. включно. Окремі підрозділи присвячено двом українським гетьманам – Іванові Мазепі та Пилипові Орлику. Останній підрозділ «XIX століття», вочевидь, не вичерпав усіх матеріалів, зібраних укладачем, а XX століття навіть не було започатковано.

Як справжній професіонал І. Калинович здійснював бібліографічний опис літератури переважно шляхом наочного перегляду. Прагнучи подати читачеві точну й вичерпну бібліографічну інформацію, він розкривав зміст збірників, за потреби вживав короткі анотації, намагався розв'язувати псевдоніми та криптоніми. Не звирені “*de visu*” бібліографічні записи упорядник позначав астериском, непевні відомості – знаком питання, а власні зауваження й доповнення подавав у квадратних дужках. Перші видання творів та всі їхні перевидання збирав під одним номером. Чимало бібліографічних записів доповнені відомостями про рецензування. Тож можемо підсумувати, що покажчик І. Калиновича відзначався достатньою інформативністю. Бібліографічний опис відповідав основним науковим вимогам і виконував свої головні функції. Натомість не зовсім вдалим є виокремлення великої кількості рубрик, для кожної з яких утворено свій алфавітний ряд. Такий дрібний поділ ускладнює пошук необхідних відомостей, тим паче без допоміжного апарату, який мав бути в останньому випуску бібліографічного покажчика. Але запроєктовані випуски «Історії України»

іноземними мовами, а також «Всесвітньої історії» не були опубліковані. Загалом укладач оперував цифрою до трьох тисяч назв. Трагедія І. Калиновича як досить плідного бібліографа полягала в тому, що більшість зібраних ним матеріалів залишилися у вигляді архівних картотек [23]. Навіть продовження «Історичної бібліографії за 1914–1923 рр.», попри плани укладача і редактора й так званий «прецедент», не з'явилося в наступних томах, які вийшли ще до смерті бібліографа в листопаді 1927 р.

Вдало вписалися в жанрову палітру «Праць» огляди літератури, які підготував І. Крип'якевич, виділивши в окрему рубрику – «Бібліографія». У бібліографічному огляді «Нові праці з історії Гетьманщини XVII–XVIII в.» відображено публікації 1924–1926 років [14, с. 259–271]. Автор зауважив, що «огляд має інформативний характер і не змагає до вичерпання всіх видань і праць, що відносяться до наміченої теми; досягнути повноту дуже важко, особливо через те, що видання з радянської України приходять до Львова неправильно і з великим опізненням» [14, с. 271]. Попри це, у залученій літературі широко охоплено і розкрито усі сфери життя в Україні в XVII–XVIII ст. На початку огляду І. Крип'якевич констатував відсутність систематичного бібліографування літератури з української історії загалом та історії Гетьманщини зокрема і подав коротку інформацію метабібліографічного та джерелознавчого характеру. Основний матеріал він об'єднав у тематичні групи (їхні назви виділені в тексті жирним шрифтом), які дають загальні відомості про початки козащини, політичну історію, устрій, архіви, право, гроші та фінанси Гетьманщини. Зареєстрував праці про соціальні відносини козаків, козацьку геральдику, історію селянства і селянсько-козацьких рухів, історію міст тощо. Оглянув літературу про церкву, шкільництво, філософію, бібліофільство, театр, музику, домашній побут населення періоду Гетьманщини. Отже, у цьому бібліографічному огляді І. Крип'якевич подав широкий обсяг інформації, але з мінімальною деталізацією змісту окремих зареєстрованих праць, без зазначення рецензій та власних критичних зауваг.

Найновішу літературу І. Крип'якевич зібрав ще в одному бібліографічному огляді – «Історичні видання Української Академії Наук у Києві 1926–1927 р.» [16, с. 223–235]. Відомо, що в 1924–1930 роках ВУАН під керівництвом М. Грушевського розгорнула

активну діяльність. У її складі було засновано чимало нових структурних підрозділів для різнопланових досліджень. До участі в них М. Грушевський залучив також львівських учених. Іван Крип'якевич, зокрема, входив до складу Археографічної комісії, був дійсним членом катедри історії України і постійним позаштатним співробітником Комісії для складання біографічного словника діячів України. Інтенсивна наукова діяльність ВУАН спонукала І. Крип'якевича поінформувати західноукраїнських дослідників про її видання, позаяк вони «тільки в малій мірі доступні в Галичині і більш менш скомплектовані є тільки в бібліотеці Наукового Товариства ім. Шевченка» [16, с. 223]. З огляду на достатньо розгалужену структуру ВУАН І. Крип'якевич окреслив загальну схему академічних установ, які провадять історичні студії – Історично-Філологічний відділ; Соціально-економічний відділ; Установи при Раді Академії. Це загалом 28 структурних підрозділів: 3 секції, 20 комісій, 3 катедри, Всеукраїнський Археологічний комітет й Історичне товариство Нестора Літописця. Опираючись на «Звідомлення» УАН, автор огляду подав перелік публікацій історичного характеру 1926–1927 років, не аналізуючи їх. Він зосередив увагу на розкритті змісту видань Історично-Філологічного відділу, який мав найвагоміші здобутки. У «Записках Історично-філологічного відділу» та «Збірнику Історично-філологічного відділу» публікували дослідження численних комісій: Етнографічної, Культурно-історичної, Археографічної, Комісії старого Києва й Правобережжя, Комісії найновішої історії України, Комісії для складання Історично-Географічного Словника України, Комісії для дослідів громадських течій на Україні та ін. Деякі комісії додатково мали свої видання, як наприклад, Етнографічна, що видавала «Етнографічний Вісник», «Праці Етнографічної комісії», «Бюлетень Етнографічної комісії». Історична секція колишнього Українського Наукового Товариства у Києві, що увійшла до складу Академії, продовжувала публікувати свої «Записки» («Записки Українського Наукового Товариства у Києві, тепер Історичної Секції Української Академії Наук») і журнал «Україна».

Соціально-економічний Відділ ВУАН також долучився до історичних студій, результати яких друкували його «Записки» («Записки Соціально-Економічного Відділу») і «Праці» двох комісій:

Комісії для виучування західньо-руського та українського права і Комісії для виучування звичаєвого права. З їхнього змісту Іван Крип'якевич вибірково подав «цінні праці з обсягу історії» [16, с. 234]. При Раді Академії існували Комісія краєзнавства і Бібліографічна комісія, але їхній доробок не зафіксований з огляду на відсутність видань у цей період.

Отже, бібліографічний огляд І. Крип'якевича вміщував цінну галузеву інформацію і одночасно був своєрідним путівником у лабіринті тодішніх установ ВУАН. Принагідно зазначимо, що з цієї ж причини укладачі «Систематичного каталогу видань Всеукраїнської Академії Наук 1918–1929» Микола Іванченко та Ярослав Стешенко подали до книги допоміжний «Показчик видань за установами Академії» [32, с. 249–251].

Властиво, для Української Академії Наук було підготовлене «Звідомлення І. Борщака з дослідів в архівах Західньої Європи», копію якого автор переслав до Львова до НТШ [12, с. 241–248]. Упродовж п'яти років він провадив розшуки в закордонних бібліотеках і архівах, опрацьовуючи документи, які висвітлюють відносини між Європою та Україною. У звіті подані рукописні та друковані матеріали, виявлені здебільшого у Франції в архівах (Міністерства Закордонних справ, Військового Міністерства, Морському Архіві та ін.); в Національній Бібліотеці (з шифрами рукописів), а також у книгозбірнях (Мазаріні, Військового міністерства, Палати Депутатів, Обсерваторії тощо). Побіжно згадані знахідки в інших містах Франції та в Англії, Бельгії, Данії, Німеччині. Наприкінці поміщено автобібліографічний список літератури. Крім переліку надрукованих розвідок (25 назв), І. Борщак докладно описав як «готові до друку» шість томів праці під загальною назвою «Франція і Україна. Історичні студії та нариси франко-українських взаємин». Він усвідомлював, що реалізувати такі плани досить важко, тому подав докладний звіт, в якому залишив своєрідний заповіт: «...щоби в разі, як обставини не дадуть мені змогу довести до кінця намічену працю, наші дослідувачі докінчили мої роботи» [12, с. 241].

Заслуговує схвалення спроба редактора «Праць Історично-філософської секції» відновити критичну бібліографічну інформацію в розділі «Наукова хроніка». У т. 134–135 уміщено публікацію

Івана Кревецького «Українська історіографія на переломі» [12, с. 161–184], в якій він фахово проаналізував праці двох визначних істориків – Степана Томашівського (Українська історія. Нарис. І. Старинні і середні віки. Львів, 1919. 154 с.) та В'ячеслава Липинського (Історичні студії та монографії. Т. 3 : Україна на переломі 1657–1659. Замітки до історії українського державного будівництва в XVII-ім столітті. Київ; Відень, 1920. 304 с). На думку І. Кревецького, вчені започаткували національно-державницьку концепцію в українській історіографії, оперту на три наріжні камені: земля, нація, держава. Цьому матеріалу редактор надавав важливого значення і навіть планував як вступну статтю. Властиво, публікація І. Кревецького балансує на межі жанрів. Автор назвав її «бібліографічною заміткою (бібліографічним звідомленням)»; Д. Дорошенко – «дуже докладним оглядом» [34, с. 904]; П. Шкраб'юк – «обширною розвідкою» [34, с. 904–905]; а Я. Дашкевич – «великою рецензією», що була «своєрідним маніфестом державницької школи» [34, с. 726]. В. Заїкин у рецензії на 134–135 том «Праць» назвав її «статтею (нарисом)» і підсумував: «Взагалі ж ідеї та концепції школи Томашівського й Липинського окреслені в нарисі п. Кревецького з очевидним спочуттям і дуже яскраво та уважно. Самий нарис п. Кревецького, не зважаючи на його переважно-інформаційний характер, є помітним явищем у нашій історіографії, якій саме бракує (як се зауважує й п. Кревецький) дослідів над розвитком нашої історичної ідеології» [10, с. 95]. У покажчику змісту «Записок НТШ» за редакцією О. Купчинського укладач В. Майхер описав публікацію І. Кревецького як рецензію на дві книги [3, с. 331]. Зрештою, її особливість не в інтерпретації жанру, а в критичному ставленні автора до народницької концепції М. Грушевського. Метр, за словами Я. Дашкевича, «різко zareагував на бунт своїх учнів» і скаржився К. Студинському: «Такий епілог моєї праці на львівському ґрунті і в Тов. Шевченка» [34, с. 727]. Можливо, тому М. Грушевський, попри запрошення І. Крип'якевича до співпраці, не надіслав до історичних «Записок» жодної публікації, нарікаючи на надмірне завантаження чи відсутність відповідного матеріалу для статті [34, с. 342].

Тему української історіографії продовжив В. Заїкин у рецензії на працю Дмитра Багалія «Нарис української історіографії» (Київ, 1923, Т. 1, вип. 1. 138 с.), назвавши його «Першою спробою

систематичного викладу української історіографії» [14, с. 225–238]. Отже, оцінку таких важливих для української історіографії праць С. Томашівського, В. Липинського, Д. Багалія можна цілком трактувати як достатньо оперативну рефлексію спеціалізованого наукового органу на нові підходи до вивчення історії України.

В. Заїкин, який на початку 1920-х років викладав у Донському педагогічному інституті, написав рецензію під назвою «Спроба історично-правничого аналізу становища Донщини та російсько-донських відносин у XVI–XX віках» [14, с. 238–257], в якій проаналізував монографію Сергія Сватикова «Россія и Дон. 1549–1917» (Відень, 1924. 592 с.). Це докладний, змістовний відгук із критичним аналізом висвітлення історії та правових засад російсько-донських відносин. З деякими висновками С. Сватикова рецензент не погодився, запропонувавши натомість власну схему поетапного розвитку московсько-донських відносин. Цікавим є їхнє співставлення з відносинами українсько-московськими.

Продовжуючи традицію довоєнних «Записок», І. Крип'якевич подавав у «Працях» ювілейні публікації та некрологи, неодмінною складовою яких була біобібліографічна інформація. Відділ «Некрологи» дав кілька зразків біобібліографії. З-поміж надрукованих у «Працях» посмертних згадок виділимо некролог етнографа й мистецтвознавця Данила Щербаківського (1877–1927) – відомого збирача й дослідника предметів та пам'яток народного мистецтва [16, с. 211–218]. Посмертну згадку підготував В. Біднов на основі доповіді «Життя й наукова діяльність Д. М. Щербаківського», яку зачитав 27 червня 1927 р. на засіданні Історично-філологічного Товариства в Празі. Тому некролог містить доволі докладний біографічний нарис покійного вченого з середтекстовою бібліографічною інформацією, доповненою двома нумерованими списками: праць (25 назв) і рецензій (7 назв) з їхнім повним бібліографічним описом.

Крім того, В. Біднов підготував некролог Володимира Завітневича (1853–1927) – колишнього професора Київської духовної академії [16, с. 218–221]. Ця посмертна згадка лаконічніша за обсягом зі скромнішою середтекстовою бібліографічною інформацією – двома невеликими нумерованими списками праць покійного за тематикою досліджень: історія старокиївської доби (3 назви); археологія (за результатами археологічних розкопок) (6 назв).

Також у некролозі поданий перелік видань, в яких друкувався В. Завітневич. Посмертну згадку В. Біднов завершив майже епітафією: «Полишив по собі память прегарного професора і симпатичної людини» [16, с. 221].

І. Крип'якевич сподівався залучити до участі в історичних «Записках» С. Томашівського та В. Липинського, яких високо оцінював [35, с. 130–136] і фактично розділяв їхні державницькі погляди, натомість довелося друкувати некрологи вчених. За підписом редактора вийшов некролог дійсного члена і голови НТШ 1913–1915 роках С. Томашівського (1875–1930), якого І. Крип'якевич вважав «найвизначнішим з галицьких істориків останнього часу» [18, с. 225–230]. Коротку біографічну довідку з портретом доповнює характеристика основних напрямів досліджень ученого та реєстр його друкованих праць (65 назв) українською, польською і німецькою мовами, в якому, щоправда, використано скорочений бібліографічний опис.

Замість некролога В. Липинського (1882–1931) редактор надрукував архівний документ – автобіографію покійного, яку той написав 1923 року для запроектованого НТШ біографічного словника дійсних і почесних членів Товариства. У ній зазначені відомості про основні наукові праці та публіцистичну діяльність автора у формі середтекстової бібліографічної інформації, яка, проте, подана дуже спрощено та скорочено [18, с. 230–235]. Подібно сформовано посмертну згадку про німецького історика Раймунда Фрідріха Кайндля (1866–1930), професора Чернівецького університету, який був дійсним членом НТШ і «присвячував особливу увагу також історії і етнографії буковинських українців» [18, с. 235–240]. В обидвох посмертних згадках є портрети покійних учених.

Статтю «П'ятдесятліття наукової праці Євфима Сіцінського» [18, с. 217–223] І. Крип'якевич присвятив одному з найстаріших дійсних членів і найдавніших співробітників «Записок», якому Історично-філософська секція приурочила окреме засідання 19 вересня 1931 р. Ювілейна публікація І. Крип'якевича вміщує коротку біографічну довідку, портрет, характеристику наукової діяльності Юхима Сіцінського, який, за словами автора, своїми дослідженнями «положив монументальні основи під історію Поділля». Поданий також окремий нумерований список «важливіших праць»

ученого (47 назв). Рецензуючи цей том, С. Наріжний, як недолік, зазначив відсутність у списку літератури про ювіляра [31, с. 565]. Узагалі ж рецензія С. Наріжного вміщувала кілька суттєвих зауваг щодо «Записок», причому не тільки історичних. Як найбільшу хибу рецензент відзначив «неперіодичність і рідкість появи», відсутність бібліографічного розділу, зміну «одягу», тобто поліграфічного оформлення кожного тому. Також наголосив на необхідності укладання періодичних покажчиків змісту річників журналу. «А ще гостріше, – писав він, – відчувається потреба одного загального покажчика для всіх перших 150 томів Записок. І з покажчиком імен при кінці» [31, с. 566]. Деякі зауваження С. Наріжного співзвучні з думками І. Витановича, який прорецензував т. 151 «Праць». Він, зокрема, зазначив як недолік, брак у томі «відділу рецензій, наукових звітів і новинок не лише бодай важніших явищ зі світу, але навіть з українського поля», що «не лиш зменшує наукову, але передусім практичну вартість записок» [7, с. 812].

Насамкінець ще варто сказати про високі людські якості Івана Крип'якевича, які він виявив у спілкуванні з авторами. Це передовсім розуміння, такт, доброзичливість із його боку і повага, вдячність із боку авторів. І. Калинович дякував редактору за докладені зусилля в справі публікації «Української історичної бібліографії за 1914–1923 рр.»: «...незвичайно радуюсь, що наше діло одержує свій вислід друком, в чому заслуга Ваша Високоповажний Пане професоре» [25, арк. 2].

Завдяки ініціативі І. Крип'якевича дійсними членами Історично-філософічної секції НТШ було обрано В. Заїкіна та В. Біднова. Останній, надсилаючи статтю до історичних «Записок», писав 26 січня 1927 р.: «Сердечно дякую Вам і за тепле відношення до мене. Взагалі не багато уваги до себе бачу...» [5, арк. 5 зв.]. В. Заїкин у листі від 11 червня 1927 р. подякував за відгук у «Новій Зорі» на його книгу й додав: «Дякую Вам також за ініціативу в справі вибору мене членом НТШ й взагалі за Ваше прихильне відношення до мене та до моїх скромних наукових писань» [9, арк. 10 зв.].

Висновки. Галузевий і редакційний поділ «Записок Наукового товариства імені Шевченка» у 1924 р. не означав створення принципово нових видань, адже «Праці» Історично-філософічної та Філологічної секцій зберегли основний заголовок «Записок» і

продовжили нумерацію попередніх томів. Навіть редактор використовував назву історичні «Записки». Амбітним планам Івана Крип'якевича підняти їхній рівень, збільшити періодичність, повернути популярні розділи й рубрики, залучити до співпраці авторитетних істориків завадило обмежене фінансування та дефіцит відповідної автури. Загалом у восьми томах «Праць Історично-філософічної секції» було опубліковано 55 наукових статей, 18 коротких повідомлень у розділі “Miscellanea”, а також корпус фахово опрацьованих інформаційно-бібліографічних матеріалів: ретроспективний бібліографічний покажчик І. Калиновича «Українська історична бібліографія за 1914–1923 рр.»; два бібліографічні огляди І. Крип'якевича; один автобібліографічний список І. Борщака; один ювілейний нарис; п'ять некрологів; три рецензії. Отже, видання оприлюднило не тільки результати теоретичних історичних студій, а й почасти заповнило деякі лакуни в українській галузевій історичній бібліографії 20–30-х років минулого століття.

1. Андрусяк М. [Рец. на кн.]: Записки Наукового Товариства імені Шевченка. Т. 154. Праці Історично-філософічної секції / за ред. І. Крип'якевича. Львів : накладом Товариства, 1937. [2], XXI, 268 с. *Вістник*. 1938. Т. 1, кн. 2. С. 155–157.

2. Антонович Олег. [Купчинський О.]. Про 156-й том Записок Наукового товариства імені Шевченка, який не вийшов друком у 1939 році. *Записки Наукового товариства імені Шевченка*. Львів, 1991. Т. 222 : Праці Історико-філософської секції. С. 427–434.

3. Бібліографія Записок Наукового товариства імені Шевченка. Томи I–ССХL. 1892–2000 / уклад. В. Майхер ; ред. О. Купчинський ; «Бібліографія фундаментального видання Наукового товариства ім. Шевченка (замість передмови)» О. Купчинського. Львів, 2003. 739, [2] с.

4. Бібліографія українознавства за 1914–1923 рр. / зібрав І. Калинович. У Львові : накл. Наук. т-ва ім. Шевченка, 1924. Вип. 1 : Історія України. Публікації в українській мові. 62 с. (Матеріяли до української бібліографії / видає Бібліографічна комісія Наукового товариства імені Шевченка ; т. V).

5. Біднов В. Листи до І. Крип'якевича // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 314 (Крип'якевич Іван). Спр. 311 [В. Біднов]. 5 арк.

6. Бурнадз Л. [Рец. на кн.]: Записки Наукового Товариства імені Шевченка. Т. 152. Праці Історично-філософічної секції / за ред. І. Крип'якевича. Львів : накладом Товариства, 1933. [3], 178 с. *Добрий пастир*. Станиславів ; Перемишль, 1934. Чис. 4. С. 316.

7. Витанович І. [Рец. на кн.]: Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Т. 151. Праці Історично-філософічної секції / за ред. І. Крип'якевича. Львів : накладом Товариства, 1931. [3], 240 с. *Дзвони*. 1932. Чис. 12. С. 810–812.

8. Демко Лютай [Калинович І.]. Над якими бібліографічними творами працюють у нас? *Книжка*. Станиславів, 1922. Чис. 8–10. С. 117–118.

9. Заїкин В. Листи до І. Крип'якевича // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 314 (Крип'якевич Іван). Спр. 311 [В. Заїкин]. 11 арк.

10. Заїкин В. [Рец. на кн.]: Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Т. 134–135. Праці Історично-філософічної секції / під ред. І. Крип'якевича. Львів : накладом Товариства, 1924. [3], 248 с. *Літературно-науковий вістник*. Львів, 1925. Т. 87, кн. V. С. 85–95.

11. Зайцева З. Український науковий рух: інституціональні аспекти розвитку (кінець XIX – початок XX ст.). Київ : КНЕУ, 2006. 368 с.

12. Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Львів : накладом Товариства, 1924. Т. 134–135 : Праці Історично-філософічної секції / під ред. І. Крип'якевича. [3], 248 с.

13. Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Львів : накладом Наукового Товариства ім. Шевченка, 1925. Т. 138–140 : Праці Історично-філософічної секції / під ред. І. Крип'якевича. [3], 335 с. (Ювілейний Збірник Наукового Товариства імени Шевченка у Львові в п'ятдесятиліття основання, 1873–1923).

14. Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Львів : накладом Товариства, 1926. Т. 144–145 : Праці Історично-філософічної секції / під ред. І. Крип'якевича. [3], 272 с.

15. Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Львів : накладом Товариства, 1927. Т. 147 : Праці Історично-філософічної секції / під ред. І. Крип'якевича. [3], 172 с.

16. Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Львів : накладом Товариства, 1928. Т. 149 : Праці Історично-філософічної секції / під ред. І. Крип'якевича. [3], 235 с.

17. Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Львів : накладом Наукового Товариства ім. Шевченка, 1929. Т. 150 : Праці Філологічної та Історично-філософічної секції / під ред. К. Студинського й І. Крип'якевича. XVIII, 458 с. (Ювілейний Збірник Наукового Товариства імени Шевченка у Львові в п'ятдесяти-п'ятиліття основання, 1873–1928).

18. Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Львів : накладом Товариства, 1931. Т. 151 : Праці Історично-філософічної секції / за ред. І. Крип'якевича. [3], 240 с.

19. Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Львів : накладом Товариства, 1933. Т. 152 : Праці Історично-філософічної секції / під ред. І. Крип'якевича. [3], 178 с.

20. Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Львів : накладом Товариства, 1937. Т. 154 : Праці Історично-філософічної секції / за ред. І. Крип'якевича. [2], XXI, 268 с.

21. Засідання Виділу. *Хроніка українсько-руського Наукового Товариства імени Шевченка у Львові*. Львів, 1902. Чис. 10, вип. 2. С. 11.

22. Засідання Виділу. *Хроніка Наукового Товариства імени Шевченка у Львові*. Львів, 1914. Чис. 58–59, вип. 2–3. С. 8.

23. Інвентарний опис особистого архіву Івана Калиновича / підготов. до друку, допоміжні покажч. Я. Сеника ; відп. за випуск О. Дзьобан. Львів, 1998. 212 с.

24. Калинович І. [Бібліографія українознавства за 1914–1924 рр.] : передмова // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович Іван). Спр. 52. 6 арк.

25. Калинович І. Листи до І. Крип'якевича // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 314 (Крип'якевич Іван). Спр. 311 [І. Калинович]. 4 арк.

26. Калинович І. Сучасний стан української бібліографії: стаття // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович Іван). Спр. 65. 56 арк.

27. Книга протоколів засідань Бібліографічної комісії Товариства, 1914–1937 // ЦДІА України у м. Львові. Ф. 309 (Наукове товариство ім. Шевченка). Оп. 1. Спр. 658. 65 арк.

28. Крип'якевич І. Історично-філософічна секція НТШ під керівництвом М. Грушевського у 1894–1913 роках. *Записки Наукового товариства імени Шевченка*. Львів, 1991. Т. 222 : Праці Історико-філософської секції. С. 392–411.

29. Крип'якевич І. Листи до І. Калиновича // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович Іван). Спр. 195. 3 арк.

30. Луб І. [Рец. на кн.]: Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Т. 154. Праці Історично-філософічної секції / за ред. І. Крип'якевича. Львів : накладом Товариства, 1937. [2], XXI, 268 с. ; Т. 155. Праці Філологічної секції / за ред. В. Сімовича. Львів : накладом Товариства, 1937. [4], 370 с. *Добрий пастир*. Станиславів ; Перемишль, 1939. Чис. 1. С. 56.

31. Наріжний С. З поля нашої науки : [Рец. на кн.]: Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Т. 151. Праці Історично-філософічної секції / за ред. І. Крип'якевича. Львів : накладом Товариства, 1931. [3], 240 с. *Літературно-науковий вістник*. Львів, 1932. Т. 109, кн. VI. С. 562–566.

32. Систематичний каталог видань Всеукраїнської Академії Наук 1918–1929 / склали: М. М. Іванченко та Я. І. Стещенко. Київ : з друкарні ВУАН, 1930. 284, [2] с.

33. Спільні засідання секцій. *Хроніка українсько-руського Науково-го Товариства імени Шевченка у Львові*. Львів, 1902. Чис. 10, вип. 2. С. 14–15.

34. Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність : зб. наук. праць / Ін-т українозн. ім. І. Крип'якевича ; відп. ред. Я. Ісаєвич ; упоряд. Ф. Стеблій. Львів, 2001. Вип. 8 : Іван Крип'якевич в родинній традиції, науці, суспільстві. 960 с.

35. Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність / Ін-т українозн. ім. І. Крип'якевича ; відп. ред. М. Литвин ; упоряд. Ф. Стеблій. Львів, 2016. Вип. 28 : Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві. 716 с.

References

1. Andrusiak, M. (1938). [Rets. na kn.]: Zapysky Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka. T. 154. Pratsi Istorychno-filosofichnoi sektiis / za red. I. Krypiakevycha. Lviv : nakladom Tovarystva, 1937. [2], XXI, 268 s. [Rev. of the book: Notes of Shevchenko Scientific Society. T. 154. Proceedings of the Historical and Philosophical Section / edited by I. Krypiakevych. Lviv : published by the Society, 1937. [2], XXI, 268 p.]. *Vistnyk*, 1, II, pp. 155–157. [in Ukr.].

2. Antonovych Oleg. [Kupchynskiy, O.]. (1991). Pro 156-i tom Zapysok Naukovoho tovarystva imeni Shevchenka, yakyi ne vyshov drukom u 1939 rotsi [About the 156th volume of the Notes of Shevchenko Scientific Society, which was not published in 1939]. *Zapysky Naukovoho tovarystva imeni Shevchenka*. Lviv, 222 : Pratsi Istoryko-filosofskoi sektiis, pp. 427–434. [in Ukr.].

3. Maikher, V. (comp.), Kupchynskiy, O (ed., pref., 2003). Bibliohrafiia Zapysok Naukovoho tovarystva imeni Shevchenka. Tomy I–CCXL. 1892–2000 [Bibliography of Notes of Shevchenko Scientific Society. Volumes I–CCXL. 1892–2000]. Lviv, 739, [2] p. [in Ukr.].

4. Kalynovych, I. (comp., 1924). Bibliohrafiia ukrainoznavstva za 1914–1923 rr. [Bibliography of Ukrainian studies for 1914–1923]. U Lvovi : nakl. Nauk. t-va im. Shevchenka, 1 : Istoriia Ukrainy. Publikatsii v ukrainskii movi, 62 p. (Materialy do ukrainskoi bibliografii / vydaie Bibliografichna komisiiia Naukovoho tovarystva imeny Shevchenka ; V). [in Ukr.].

5. Bidnov, V. Lysty do I. Krypiakevycha [Letters to I. Krypiakevych] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 314 (Krypiakevych Ivan), file 311 [V. Bidnov], 5 fol. [in Ukr.].

6. Burnadz, L. (1934). [Rets. na kn.]: Zapysky Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka. T. 152. Pratsi Istorychno-filosofichnoi sektiis / za red. I. Krypiakkevycha. Lviv : nakladom Tovarystva, 1933. [3], 178 s. [Rev. of the book: Notes of Shevchenko Scientific Society. T. 152. Proceedings of the Historical and Philosophical Section / edited by I. Krypiakkevych. Lviv : published by the Society, 1933. [3], 178 p.]. *Dobryi Pastyr*. Stanyslaviv ; Peremyshl, 4, p. 316. [in Ukr.].

7. Vytanovych, I. (1932). [Rets. na kn.]: Zapysky Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka. T. 151. Pratsi Istorychno-filosofichnoi sektiis / za red. I. Krypiakkevycha. Lviv : nakladom Tovarystva, 1931. [3], 240 s. [Rev. of the book: Notes of Shevchenko Scientific Society. T. 151. Proceedings of the Historical and Philosophical Section / edited by I. Krypiakkevych. Lviv : published by the Society, 1931. [3], 240 p.]. *Dzvony*, 12, p. 810–812. [in Ukr.].

8. Demko Liutai [Kalynovych, I.]. (1922). Nad yakymy bibliohrafichnymy tvoramy pratsiuiut u nas? [What bibliographic works are we working on?]. *Knyzhka*. Stanyslaviv, 8–10, pp. 117–118. [in Ukr.].

9. Zaikyn, V. Lysty do I. Krypiakkevycha [Letters to I. Krypiakkevych] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 314 (Krypiakkevych Ivan), file 311 [V. Zaikyn], 11 fol. [in Ukr.].

10. Zaikyn, V. (1925). [Rets. na kn.]: Zapysky Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka. T. 134–135. Pratsi Istorychno-filosofichnoi sektiis / pid red. I. Krypiakkevycha. Lviv : nakladom Tovarystva, 1924. [3], 248 s. [Rev. of the book: Notes of Shevchenko Scientific Society. T. 134–135. Proceedings of the Historical and Philosophical Section / edited by I. Krypiakkevych. Lviv : published by the Society, 1924. [3], 248 p.]. *Literaturno-naukovyi vistnyk*. Lviv, 87, V, pp. 85–95. [in Ukr.].

11. Zaitseva, Z. (2006). Ukrainyski naukovi rukh: instytutsionalni aspekty rozvytku (kinets XIX – pochatok XX st.). [Ukrainian scientific movement: institutional aspects of development (late 19th – early 20th centuries)]. Kyiv, 368 p. [in Ukr.].

12. Krypiakkevych, I. (ed., 1924). Zapysky Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka [Notes of Shevchenko Scientific Society]. Lviv : nakladom Tovarystva, 134–135 : Pratsi Istorychno-filosofichnoi sektiis, [3], 248 p. [in Ukr.].

13. Krypiakkevych, I. (ed., 1925). Zapysky Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka [Notes of Shevchenko Scientific Society]. Lviv : nakladom Naukovoho Tovarystva im. Shevchenka, 138–140 : Pratsi Istorychno-filosofichnoi sektiis, [3], 335 p. (Yuvyleinyi Zbirnyk Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka u Lvovi v piatdesiatylittia osnovannia, 1873–1923). [in Ukr.].

14. Krypiakkevych, I. (ed., 1926). Zapysky Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka [Notes of Shevchenko Scientific Society]. Lviv : nakladom Tovarystva, 144–145 : Pratsi Istorychno-filosofichnoi sektiis, [3], 272 p. [in Ukr.].

15. Krypiakevych, I. (ed., 1927). *Zapysky Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka* [Notes of Shevchenko Scientific Society]. Lviv : nakladom Tovarystva, 147 : Pratsi Istorychno-filosofichnoi seksii, [3], 172 p. [in Ukr.].

16. Krypiakevych, I. (ed., 1928). *Zapysky Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka* [Notes of Shevchenko Scientific Society]. Lviv : nakladom Tovarystva, 149 : Pratsi Istorychno-filosofichnoi seksii, [3], 235 p. [in Ukr.].

17. Studynskyi, K. & Krypiakevych, I. (ed., 1929). *Zapysky Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka* [Notes of Shevchenko Scientific Society]. Lviv : nakladom Naukovoho Tovarystva im. Shevchenka, 150 : Pratsi Filologichnoi ta Istorychno-filosofichnoi seksii, XVIII, 458 p. (Yuvyleinyi Zbirnyk Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka u Lvovi v piatdesiaty-piatylittia osnovannia, 1873–1928). [in Ukr.].

18. Krypiakevych, I. (ed., 1931). *Zapysky Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka* [Notes of Shevchenko Scientific Society]. Lviv : nakladom Tovarystva, 151 : Pratsi Istorychno-filosofichnoi seksii, [3], 240 p. [in Ukr.].

19. Krypiakevych, I. (ed., 1933). *Zapysky Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka* [Notes of Shevchenko Scientific Society]. Lviv : nakladom Tovarystva, 152 : Pratsi Istorychno-filosofichnoi seksii, [3], 178 p. [in Ukr.].

20. Krypiakevych, I. (ed., 1937). *Zapysky Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka* [Notes of Shevchenko Scientific Society]. Lviv : nakladom Tovarystva, 154 : Pratsi Istorychno-filosofichnoi seksii, [2], XXI, 268 p. [in Ukr.].

21. *Zasidania Vydilu* [Meeting of the presidium]. (1902). *Khronika ukrainsko-ruskoho Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka u Lvovi*. Lviv, 10, 2, p. 11. [in Ukr.].

22. *Zasidania Vydilu* [Meeting of the presidium]. (1914). *Khronika Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka u Lvovi*. Lviv, 58–59, 2–3, p. 8. [in Ukr.].

23. Senyk, Ya. (comp., ed., 1998). *Inventarnyi opys osobystoho arkhivu Ivana Kalynovycha* [Inventory description of the personal archive of Ivan Kalynovych]. Lviv, 212 p. [in Ukr.].

24. Kalynovych, I. [Bibliohrafiia ukrainoznavstva za 1914–1924 rr.] : *peredmo-va* [Bibliography of Ukrainian studies for 1914–1924] : *preface* // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych Ivan), file 52, 6 fol. [in Ukr.].

25. Kalynovych, I. *Lysty do I. Krypiakevycha* [Letters to I. Krypiakevych] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 314 (Krypiakevych Ivan), file 311 [I. Kalynovych], 4 fol. [in Ukr.].

26. Kalynovych, I. *Suchasnyi stan ukrainskoi bibliohrafi: stattia* [The current state of Ukrainian bibliography: article] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych Ivan), file 65, 56 fol. [in Ukr.].

27. *Knyha protokoliv zasidan Bibliohrafichnoi komisii Tovarystva, 1914–1937* [Book of minutes of meetings of the Society's Bibliographical Commission, 1914–1937] // TsDIA Ukrainy u m. Lvovi. F. 309 (Naukove tovarystvo im. Shevchenka), inventory 1, file 658, 65 fol. [in Ukr.].

28. Krypiakievych, I. (1991). Istorychno-filosofichna sektsiia NTSh pid ke-rivnytstvom M. Hrushevskoho v 1894–1913 rokakh [The Historical and Philo-sophical section of the National Academy of Sciences under the leadership of M. Hrushevskyi in 1894–1913]. *Zapysky Naukovoho tovarystva imeni Shev-chenka*. Lviv, 222 : Pratsi Istoryko-filosofskoi sektsii, pp. 392–411. [in Ukr.].

29. Krypiakievych, I. Lysty do I. Kalynovycha [Letters to I. Kalynovych] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych Ivan), file 195, 3 fol. [in Ukr.].

30. Lub, I. (1939). [Rets. na kn.]: Zapysky Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka. T. 154. Pratsi Istorychno-filosofichnoi sektsii / za red. I. Krypia-kevycha. Lviv : nakladom Tovarystva, 1937. [2], XXI, 268 s. ; T. 155. Pratsi Filolohichnoi sektsii / za red. V. Simovycha. Lviv : nakladom Tovarystva, 1937. [4], 370 s. [Rev. of the book: Notes of Shevchenko Scientific Society. T. 154. Proceedings of the Historical and Philosophical Section / edited by I. Krypiake-vych. Lviv : published by the Society, 1937. [2], XXI, 268 p. ; T. 155. Proceedings of the Philological Section / edited by V. Simovych. Lviv : published by the So-ciety, 1937. [4], 370 p.]. *Dobryi Pastyr*. Stanyslaviv ; Peremysyl, 1, p. 56. [in Ukr.].

31. Narizhnyi, S. (1932). Z polia nashoi nauky : [Rets. na kn.]: Zapysky Naukovoho Tovarystva imeny Shechenka. T. 151. Pratsi Istorychno-filosofichnoi sektsii / za red. I. Krypiakievycha. Lviv : nakladom Tovarystva, 1931. [3], 240 s. [From the field of our science: [Rev. of the book: Notes of Shev-chenko Scientific Society. T. 151. Proceedings of the Historical and Philo-sophical Section / edited by I. Krypiakievych. Lviv : published by the Society, 1931. [3], 240 p.]. *Literaturno-naukovyi vistnyk*. Lviv, 109, VI, pp. 562–566. [in Ukr.].

32. Ivanchenko, M. & Steshenko, Ya. (comp., 1930). Systematychnyi kata-loh vydan Vseukrainskoi Akademii Nauk 1918–1929 [Systematic catalog of publications of the All-Ukrainian Academy of Sciences 1918–1929]. Kyiv, 284, [2] p. [in Ukr.].

33. Spilni zasidania sektsyi [Joint meetings of sections]. (1902). *Khronika ukrainsko-ruskoho Naukovoho Tovarystva imeny Shevchenka u Lvovi*. Lviv, 10, 2, p. 14–15. [in Ukr.].

34. Isayevych, Ya. (ed.), Steblii, F. (comp., 2001). Ukraina: kulturna spad-shchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist [Ukraine: cultural heritage, na-tional consciousness, statehood] : zb. nauk. prats. Lviv, 8 : Ivan Krypiake-vych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi, 960 p. [in Ukr.].

35. Lytvyn, M. (ed.), Steblii, F. (comp., 2016). Ukraina: kulturna spad-shchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist [Ukraine: cultural heritage, na-tional consciousness, statehood]. Lviv, 28 : Ivan Krypiakievych u rodynnii tra-dytsii, nautsi, suspilstvi, 716 p. [in Ukr.].

Nataliia Rybchynska, Scientific Researcher in Department of Scientific Bibliography of Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv

“Proceedings of the Historical and Philosophical Section” of the Shevchenko Scientific Society edited by I. Krypiakevych: informational and bibliographic segment

The article analyzes the corpus of informational and bibliographic materials that appeared in “Notes of the Shevchenko Scientific Society” as “Proceedings of the Historical and Philosophical Section”, published in 1924–1937 under the editorship of Ivan Krypiakevych. The editor’s ambitious plans to raise their level, increase their periodicity, bring back the sections, which were popular before the war, and involve reputable historians in their cooperation were hindered by limited funding and a shortage of appropriate authors. In total, 55 scientific articles, 17 short notices in the “Miscellanea” section, as well as informative and bibliographic materials, which became the subject of the study, were published in eight volumes of “Proceedings”. Among them, the retrospective bibliographic index “Ukrainian historical bibliography for 1914–1923”, compiled by Ivan Kalynovych, has the greatest value. Two bibliographic reviews prepared by I. Krypiakevych – “New works on the history of the Hetmanate of the 17th–18th centuries” and “Historical publications of the Ukrainian Academy of Sciences in Kyiv 1926–1927” were successfully included in the “Proceedings” genre palette. Reviews of historiographical monographs by Dmytro Bagalii (Vyacheslav Zaikin), Stepan Tomashivskyi and Vyacheslav Lypynskyi (Ivan Krevetskyi) are published in the “Chronicle” section. Ilko Borschak added an autobibliographic list of works to “Reports from experiments in the archives of Western Europe”.

Continuing the tradition of the pre-war “Notes”, the editor published in “Proceedings” an anniversary essay (for the 50th anniversary of Yukhym Sitsynskyi’s scientific work) and obituaries (of Danylo Shcherbakivskyi (1877–1927); Volodymyr Zavitsevych (1853–1927); Stepan Tomashivskyi (1875–1930); Vyacheslav Lypynskyi (1882–1930); Raimund Friedrich Kaindl (1866–1930). Adequate biobibliographic information was an indispensable and important component of these publications. Thus, “Notes of the Shevchenko Scientific Society. Proceedings of the Historical and Philosophical Section” made public not only the results of theoretical historical studies, but also partly filled some gaps in the Ukrainian branch historical bibliography of the 20–30’s years of the last century.

Keywords: “Notes of the Shevchenko Scientific Society”, “Proceedings of the Historical and Philosophical Section”, Ivan Krypiakevych, Ivan Kalynovych, Ivan Krevetskyi, Vasyl Bidnov, Vyacheslav Zaikin, Ilko Borschak, bibliographic index, bibliographic review, obituary.